

La frase del dia

“Ha arribat l’hora que el govern espanyol digui què vol dir estar disposat a tot. A utilitzar la força?”

Carles Puigdemont, PRESIDENT DE LA GENERALITAT

Tribuna

Josep Gifreu. Periodista i professor emèrit de comunicació de la UPF

Per un català universal

Fa 30 anys Joan Fuster pronunciava a la Universitat de València una conferència lúcida de títol lluminós com aquest: *Per una cultura catalana majoritària*. Entre altres judicis contundents sobre les perspectives d’aquell 1987, deia Fuster: “La restauració del català ha de ser simultània i igualment formalitzada a tots els nivells de la vida col·lectiva dels Països Catalans.”

FA POCOS DIES SE CELEBRAVA a la mateixa universitat, impulsat entre altres pel departament de Filologia Catalana i per l’Acadèmia Valenciana de la Llengua, un simposi sobre els models lingüístics de la comunicació audiovisual. El motiu era aportar experiències i propostes sobre *El valencià de la futura RTVV*. La història a vegades és patètica: feia 30 anys que l’Institut de Filologia Valenciana ja havia convocat una jornada similar.

EN EFECTE, EL 1987, davant la imminència de la inauguració de la RTVV, els filòlegs valencians debateren àmpliament sobre “la llengua oral dels mitjans de comunicació valencians”. Joan Fuster s’hi sumava llavors amb la ponència esmentada. Ara, després de la tràgica defunció de la RTVV en mans del PP (2013) i davant la difícil represa de la nova, la llengua, és a dir, el model de llengua oral a incorporar en els vells i nous mitjans audiovisuals del XXI, tornava a centrar la preocupació de filòlegs, professionals i estudiants.

PERÒ, ELS TRENTA ANYS PASSATS no han estat en va i ara ja podríem assajar un nou marc d’acords que facilitessin la normalització d’un “català universal”. A València vaig incidir en la conveniència de repensar el model de llengua des d’una òptica que tingui en compte la dialèctica i l’equilibri entre normativa i variació també en els mitjans audiovisuals i multimèdia. Cal bastir en efecte un gran joc d’equilibris entre llengua estàndard i variació si volem avançar cap a un nou model d’intercomunicació

entre els diferents territoris del català i afermar les seves oportunitats de projecció en el ciberespai i en la diàspora.

PER A UNA COMUNITAT DE LLENGUA, comunicar-se significa en primeríssim lloc tenir a disposició un model de llengua que faciliti i garanteixi la comunicabilitat entre la diversitat. La diversitat és la norma de les nostres societats complexes: diversitat de grups, de dialectes, de tradicions, d’interessos, de procedències, de gustos, de contextos de comunicació, etc. Avui, la realització de les condicions aptes per a la comunicabilitat entre els diferents grups d’una comunitat de llengua passa de forma determinant pels grans mitjans de comunicació audiovisual i per les plataformes i xar-

“Per a una comunitat de llengua, comunicar-se significa en primeríssim lloc tenir a disposició un model de llengua que faciliti i garanteixi la comunicabilitat entre la diversitat

xes d’internet. L’experiència històrica de construcció d’una llengua “literària” (escrita) i d’una ortografia comunes ens ha d’estimular a pensar i articular també un model de llengua oral apte per a les diverses aplicacions en el camp de l’audiovisual i de les noves plataformes digitals.

AQUEST MODEL HAURIA DE PROCEDIR i realimentar-se en un doble sentit. D’una banda, amb la recerca i perfeccionament d’una llengua estàndard per a les produccions i realitzacions audiovisuals amb vocació “generalista” o “universal” (en sentit territorial i temàtic). De l’altra, amb la preservació d’àmbits de variació local (creacions i realitzacions en el dialecte local del mitjà o de l’emissor) i funcional (d’acord amb requeriments del gènere, format o context de comunicació), però potencialment assequibles al conjunt de l’espai. La primera potenciaria la intercomunicació en els registres de formalitat mitjana entre tots els catalanoparlants, mentre que la segona línia d’acció facilitaria l’expressió i creativitat locals sobretot en registres col·loquials i alhora la familiarització dels diferents grups i territoris amb les múltiples actuacions singulars (per exemple, de ràdios i TV regionals i locals, portals web de grups i d’entitats, realitzacions tipus *youtubers*, vídeos per xarxes socials, etc.).

L’EXPERIÈNCIA ACUMULADA a partir de la vintena de llibres d’estil dels mitjans existents al conjunt del territori pot facilitar la progressió cap a una formulació àmpliament consensuada d’un llibre d’estil del “català universal” per als mitjans audiovisuals. Un model de llengua oral i escrita que, partint de la concepció d’un estàndard composicional, tal com ha definit la Secció Filològica de l’IEC, pogués anar sent modelat a través de les necessitats de comunicació i de les bones pràctiques dels lingüistes dels mitjans, dels diversos professionals (periodistes, traductors, publicistes, guionistes, presentadors, actors, etc.) i també dels usuaris, cada dia més actius.

De set en set

Ramon Rovira

El gra de pus

De petit a casa em varen ensenyar que quan et surt un gra de pus primer de tot s’ha de buidar bé. Drenar a fons, sense deixar restes, abans

de curar la ferida. Si no, la infecció s’enquista i es reproduïx amb més virulència. Segurament la fórmula basada a pressionar la zona amb els dits fins que esclata el volcà de purulència deu ser contrària a les bones pràctiques mèdiques i per tant m’abstindré de recomanar-ho. Però pel que vull dir la nefanda al·legoria ja serveix. Perquè, com aquell gra mal rebentat, la corrupció empastifada de mitges veritats és el principi d’una gangrena molt severa. Sembla estrany que amb els anys d’ex-

Cal fer neteja, lleixiu i desinfectant sense límits

periència que portem acumulats entre corruptes, encara no ho hagin après. Posar pals a les rodes de la investigació que vol arribar al fons de cada ombra de malversació de diner públic, estafa a hisenda o robatori descarat, és un mal negoci que tard o d’hora tornarà com un bumerang per impactar al mig de la cara. No soc tan innocent per no adonar-me que la misèria política aprofita qualsevol esclatxa, sigui real o inventada, per erosionar el crèdit de l’adversari. Però, fins i tot així, cal fer neteja, lleixiu i desinfectant sense límits, perquè no es pot sobreviure enmig d’un femer que cada matí es desperta amb una llista nova de lladres, poca-soltes i defraudadors. Que perdin tota esperança els purs d’esperit. Al costat de les pomes podrides només hi ha malvestat i desolació. Intentar entelar la veritat és un exercici tan inútil com còmplice, perquè un corrupte no és un company d’idees, és un delinqüent que, com el gra podrit, s’ha de buidar a fons.

Sísif

Jordi Soler

